

Considerații privind drepturile personalității

Consideration concerning the human personality's rights

Prof. univ. dr. Sevastian Cercel
Prof. univ. dr. Edmond Gabriel Olteanu

Abstract

The personality rights are part of the category of personal non-patrimonial rights. They are placed within the sub-category of rights concerning the human person's existence and integrity, as stated by our doctrine. Into this frame the personality rights do present certain particular features, that is to say precisely the juridical assets which define, generally the personal non-patrimonial rights. In the French law, juridically, the honour of someone or his private life came to be protected through the application of the civil misdemeanours' liability's principles. Damages brought to someone's public image and the unauthorized use made of someone's name were ruled through the application made of the concept of ownership. Our jurisprudence has made use of the principles establishing the civil misdemeanours' liability in order to protect the human person's honour, public image or physical integrity. It also constantly mentioned that the stipulations of arts. 998-999 Civil Code equally oblige to reparation in the matters of material and moral prejudices.

Key words: *personality rights, respect right, vowed to one's honour and reputation, respect right vowed to one's private life, reparations brought to the moral prejudice.*

Cuvinte cheie: *drepturile personalității; dreptul la respectarea onoarei și reputației; dreptul la respectul vieții private; repararea prejudiciului moral.*

1. Noțiuni introductive. În literatura de specialitate se admite constant că dreptul subiectiv civil este *posibilitatea subiectului activ, în limitele normelor juridice civile, de a avea o anumită conduită, de a pretinde subiectului pasiv o conduită corespunzătoare, iar, în caz de nevoie de a solicita concursul forței coercitive a statului*¹. S-a afirmat, de asemenea, cu îndreptățit temei, că dreptul subiectiv este *o restrângere legitimă a libertății celuiilalt, stabilită prin norma juridică în favoarea subiectului care beneficiază astfel de un domeniu rezervat*

---

¹G. Boroș, Drept civil. Partea generală. Persoanele, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 76 și urm.; Aurel Pop, Gheorghe Beleiu, Drept civil. Teoria generală a dreptului civil, Universitatea din București, Facultatea de Drept, București, 1980, 119 și urm.; Ion Dogaru, Sevastian Cercel, Drept civil. Partea generală, 2007, p. 44 și urm.; Ernest Lupan, Ioan Sabău-Pop, Tratat de drept civil român, vol. I. Partea generală, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 103-105

pentru a-și exercita prerogativele². Drepturile subiective civile se clasifică după mai multe criterii, fiecare clasificare demonstrând o anumită utilitate teoretică și practică. Clasificarea care interesează aici este realizată în funcție de *natura conținutului lor*, după care drepturile subiective civile se împart în *patrimoniale* și *personale nepatrimoniale*.

Definite ca drepturi subiective care au o valoare apreciabilă în bani, *drepturile patrimoniale* intră în categoria de *bunuri*. Termenul *bun*, care desemnează orice valoare economică susceptibilă de a fi utilă unei persoane, regroupează două categorii foarte diferite: *bunurile corporale*, adică lucrurile tangibile considerate ca atare (un imobil, un autoturism, o vioară), la care se adaugă *bunurile incorporale*, adică drepturile patrimoniale a căror existență nu este materială, ci numai juridică. La rândul lor, drepturile patrimoniale se clasifică în drepturi reale și drepturi de creanță. *Dreptul real – jus in re* – este acel drept patrimonial în virtutea căruia titularul său își poate exercita prerogativele asupra unui bun fără concursul altei persoane³ (precum, dreptul de proprietate și dezmembrămintele sale). *Dreptul de creanță – jus ad personam* – este acel drept patrimonial în temeiul căruia titularul său poate pretinde unei alte persoane (debitor, subiect pasiv) să dea, să facă sau să nu facă ceva.

Dreptul subiectiv civil *nepatrimonial* este acela care nu are un conținut economic, nefiind, prin urmare, evaluabil în bani. Este dreptul care neavând o valoare patrimonială nu intră în conținutul patrimoniului, fiind considerat *extrapatrimonial*⁴.

În literatura de specialitate se consideră că în funcție de *aspectul* la care se referă există trei categorii de drepturi nepatrimoniale⁵: a) drepturi care privesc

---

²Jacques Ghestin, Gilles Goubeaux, *Traté de droit civil. Introduction general*, 1977, p. 141, nr. 193.

³Pentru clasificarea drepturilor reale, M. Nicolae, *Tratat de publicitate imobiliară*, vol. I, *Introducere în publicitatea imobiliară*, Editura Universul Juridic, București, 2006, p. 25-44, nr. 3-8; L. Pop, L. M. Harosa, *Drept civil. Drepturile reale principale*, Editura Universul Juridic, București, 2006, p. 50-54.

⁴Bruno Petit, *Introduction général au droit*, PUG, 2006, p. 114.

⁵A se vedea, A. Pop, Gh. Beleiu, op. cit., 1980, care arată că drepturile personale nepatrimoniale pot fi clasificate în funcție de *cadrul* în care individualizează persoana în: 1. drepturi care individualizează persoana în *cadrul societății*, care sunt reglementate de dreptul civil; 2. drepturi care individualizează persoana în *cadrul familiei*, care sunt reglementate de dreptul familiei. La rândul lor, drepturile personale nepatrimoniale care individualizează persoana în cadrul societății, în funcție de *aspectul* la care se referă, se împart în cele trei categorii menționate. De asemenea, se arată că drepturile personale nepatrimoniale se mai numesc și, scurt, „drepturi personale”, în sensul că sunt strâns legate de persoană. Într-un sens foarte larg, toate drepturile subiective civile sunt personale, căci aparțin persoanelor, dar când este analizată categoria drepturilor personale nepatrimoniale se are în vedere că *strâns legate de persoană*; pentru autori care, înainte de 1990, analizează categoria drepturilor personale nepatrimoniale, a se vedea, Constantin Stătescu, *Drept civil. Persoana fizică. Persoana juridică. Drepturile reale*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970, p. 99-106; Traian Ionașcu, Eugen A. Barasch, Aurelian Ionașcu, Salvator Brădeanu, Mihail Eliescu, Virgil Economu, Yolanda Eminescu, Maria Ioana Eremia, Eleonora

existența și integritatea fizică și morală a persoanei, cum sunt: dreptul la viață, dreptul la sănătate, dreptul la integritate fizică, dreptul la onoare, cinste, reputație etc.; b) drepturi care privesc elementele (atributele) de identificare a persoanei, precum dreptul la nume, dreptul la pseudonim și dreptul la domiciliu; c) drepturile care privesc latura personal-nepatrimonială a drepturilor de creație intelectuală, precum: dreptul la paternitatea operei sau invenției, dreptul de a aduce opera la cunoștința publicului, dreptul de a pretinde respectarea integrității operei, dreptul de a retracta opera, care formează obiectul de studiu al dreptului proprietății intelectuale⁶.

2. Drepturi personale nepatrimoniale care privesc existența și integritatea persoanei fizice. Din categoriile drepturilor personale nepatrimoniale menționate, pentru lucrarea de față prezintă interes drepturile privind *existența și integritatea* persoanei fizice. Trebuie subliniat *ab initio* că în literatura noastră de drept civil au fost analizate mai ales drepturile nepatrimoniale care privesc *identificarea* persoanei fizice (dreptul la nume – numele de familie și prenumele; dreptul la pseudonim, dreptul la domiciliu, dreptul la reședință), iar drepturile privind existența și integritatea persoanei fizice au fost mai degrabă neglijate⁷. Practic, înainte de 1990 interesul pentru această categorie de drepturi personale nepatrimoniale a fost scăzut, însă în ultima perioadă lucrurile par să se schimbe.

Trebuie menționată aici opinia profesorului Gheorghe Beleiu, care, în lucrarea *Drept civil. Persoanele*, publicată în anul 1982, includea în categoria drepturilor personale nepatrimoniale privind existența și integritatea persoanei

---

Roman, Ion Rucăreanu, Victor Dan Zlătescu, Tratat de drept civil, vol. I, Partea generală, București, ed. Academiei RSR, 1967, p. 194-196; *Traian Ionașcu, Iosif Christian, Mihail Eliescu, Petre Anca, Virgil Economu, Yolanda eminescu, Maria Ioana Eremia, Valentin Georgescu*, Persona fizică în dreptul R.P.R., Ed. Academiei R.P.R., București, 1963, p. 425-437.

⁶*Gabriel Olteanu*, Dreptul proprietății intelectuale, Ed. C.h. Beck, București, 2007, p. 16-23; *Viorel Roș*, Dreptul proprietății intelectuale, ed. Global Lex, București, 2001, p. 30-31.

⁷Anumite drepturi din această categorie au fost analizate în cadrul altor ramuri de drept (*exempli gratia*, dreptul la viață formează obiectul de studiu al dreptului penal, având în vedere că faptele care constituie infracțiuni contra vieții sunt incriminate de legea penală). Pentru autori care, înainte de 1990, au analizat aceste aspecte, a se vedea, *Gheorghe Beleiu*, Drept civil. Persoanele, Universitatea din București, Facultatea de Drept, București, 1982, p. 198-203; *Doru Cosma*, Dreptul de răspuns prin presă, Revista română de drept nr. 10/1974, p. 3-9; *Ion Dobrinescu*, Probleme juridice privind grefele chirurgicale prin transplant de organe, Revista română de drept nr. 12/1974, p. 14-19; *Ioan Chelaru*, Unele aspecte juridice ale prelevării și transplantului de organe umane, Revista română de drept nr. 7/1981, p. 13-18; *Ion Deleanu*, Biologie și drept, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1983, în special capitolul *Învingerea „forței gravitaționale” a geneticii. Transplanturile de țesuturi și organe umane*, p. 80-140; *Gheorghe Fekete*, Caracterele drepturilor personale nepatrimoniale și transplanturile de organe, în Studia Universitatis „Babeș-Bolyai, jurisprudentia, Cluj-Napoca, 1976, p. 49-54.

fizice următoarele drepturi: 1. dreptul omului la viață; 2. dreptul la integritatea fizică; 3. dreptul la sănătate; 4. dreptul la demnitatea umană; 5. dreptul la libertatea persoanei; 6. dreptul la secretul vieții particulare sau private; 7. dreptul asupra imaginii și vocii persoanei. Având în vedere importanța analizei acestor drepturi pentru domeniul care ne interesează, vom prezenta opinia acestuia cu privire la categoria de drepturi personale nepatrimoniale în discuție⁸. Astfel, cu privire la *dreptul omului la viață* se arată că „este primul și cel mai important drept al omului”. Chiar dacă Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice nu îl menționează *expresis verbis*, el este consacrat, implicit, prin celelalte dispoziții care privesc persoana fizică. Consacrarea expresă a dreptului la viață se regăsește în Codul penal, prin incriminarea faptelor ce constituie infracțiuni contra vieții (omorul, pruncuciderea, uciderea din culpă și determinarea sau înlesnirea sinuciderii). Pe de altă parte, Pactul internațional privind drepturile civile și politice, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974, consacră *expresis verbis* dreptul la viață al omului: „Dreptul la viață este inerent persoanei umane. Acest drept trebuie ocrotit prin lege. Nimeni nu poate fi privat de viața sa în mod arbitrar” (art. 6 pct. 1)⁹.

Cu privire la *dreptul la integritate fizică* se arată, mai întâi, că „este foarte apropiat” de dreptul la viață. Acest drept este consacrat de legea penală prin incriminarea faptelor care constituie infracțiuni contra integrității corporale a omului (precum: lovirea sau alte violențe; vătămarea corporală; lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte), dar și de: Legea nr. 3 din 6 iulie 1978 privind

---

⁸În edițiile următoare ale cursului de drept civil, *Drept civil. Introducere în drept civil. Subiectele dreptului civil*, profesorul Gheorghe Beleiu nu mai reia analiza drepturilor personale nepatrimoniale privind existența și integritatea persoanei fizice, ci doar analiza drepturilor care privesc identificarea persoanei fizice. A se vedea și *Tudor Radu Popescu, Drept civil român. Persoane. Familia*, București, 1945, p. 1-5, care arată că personalitatea juridică poate fi înțeleasă și ca suma tuturor facultăților sau prerogativelor, prin care persoana omenească dobândește conștiința existenței și a rolului său ca ființă socială; în acest sens personalitatea cuprinde „ca atribute mai însemnate, pe care ordinea juridică tinde din ce în ce mai mult să le ocrotească: 1. viața (...); 2. libertatea”; „libertatea, esență a dreptului sub toate aspectele sale, caracterizează și definește persoana omului, ca realitate fizică, socială sau morală. Toate celelalte atribute ale personalității nu sunt decât aspecte ale libertății. Dintre acestea cele mai importante sunt: onoarea, considerația sau reputațiunea, integritatea persoanei fizice, morale sau intelectuale”. În fine, arată autorul, „sunt considerate ca atribute ale personalității, derivate din cele de mai sus: dreptul de a se opune la reproducerea înfățișării fizice, sau la expunerea portretului ori a fotografiei, dreptul de a se opune la intenția de a i se ridica o statuie, secretul vieții private (*the right of privacy*), dreptul moral de autor, dreptul la liniște (*the right to be left alone*)”

⁹ A se vedea și Adi Oroveanu Hanțiu, Ocrotirea penală a dreptului la viață privată în România, *Revista de științe juridice* nr. 3/2007, p. 125-127; Ruxandra Răducanu, Infracțiunile contra vieții și jurisprudența CEDO, în *Revista de științe juridice* nr. 2/2007, p. 129-132 (<http://drept.ucv.ro/Cercetare/RSJ>).

asigurarea sănătății populației¹⁰; Pactul internațional privind drepturile civile și politice (art. 7).

Cu privire la *dreptul la sănătate* se arată că este consacrat de dispozițiile legii penale care incriminează faptele de lovire și vătămare a integrității corporale sau *a sănătății* (art. 180-184 C.pen.), dar reglementează și „infracțiuni contra sănătății publice” (art. 308-313 C.pen.). Acest drept este distinct de dreptul la integritate fizică, deși nu întotdeauna este ușoară delimitarea lor. Se arată că dreptul la sănătate este consacrat de Legea nr. 3/1978 (în vigoare la momentul respectiv), atât prin ansamblul dispozițiilor sale cu caracter de principiu, cât și prin texte care au acest obiect, în mod special. Astfel, potrivit art. 77 din lege, „personalul sanitar are obligația să aplice tratamentul medical corespunzător fiecărei boli și să respecte normele medicale de tratament (alin. 1); Nerespectarea normelor medicale de tratament, prescrierea de medicamente contraindicate sau aplicarea unor tratamente necorespunzătoare care cauzează vătămarea integrității corporale sau a sănătății, provoacă o infirmitate permanentă ori pune în primejdie viața unei persoane sau are ca rezultat moartea, se pedepsește potrivit legii penale (alin. 2). De asemenea, potrivit art. 188, „persoanele care prin faptele lor aduc prejudicii sau daune sănătății altei persoane răspund potrivit legii și sunt obligate să suporte cheltuielile necesitate de asistență medicală acordată acesteia” (s.n.)¹¹.

Cu privire la *dreptul la demnitate*, profesorul Gheorghe Belevu sublinia că, în concepția legii, demnitatea cuprinde „onoarea și reputația persoanei”. Chiar dacă Decretul nr. 31/1954 nu folosește expresia „dreptul la demnitate”, el consacră expres cele două componente ale sale. La rândul său, Codul penal, sub denumirea de infracțiuni contra demnității, prevede și pedepsește acele infracțiuni care aduc atingere onoarei ori reputației persoanei: insulta (art. 205), calomnia (art. 206)¹²,

---

¹⁰ Legea nr. 3 din 6 iulie 1978 privind asigurarea sănătății populației, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 54 din 10 iulie 1978, era în vigoare la acea dată; a fost modificată prin Legea nr. 74 din 6 iulie 1995; Legea nr. 126 din 22 decembrie 1992; Legea nr. 100 din 26 mai 1998; Legea nr. 146 din 27 iunie 1999; Ordonanța de urgență nr. 152 din 14 octombrie 1999; Ordonanța nr. 109 din 31 august 2000; Legea nr. 176 din 18 octombrie 2000; a fost abrogată expres prin art. 44 alin. 2 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, publicată în M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006. Legea cuprindea dispoziții privind recoltarea de sânge uman, prelevarea de organe umane și transplantarea de țesuturi și organe umane.

¹¹ A se vedea și N. Jianu, M. Viță, Procedura recuperării de către unitățile sanitare a cheltuielilor privind asistența medicală acordată victimei unei infracțiuni, în Revista română de drept nr. 7/1981, p. 18-20.

¹² Art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 a abrogat, între altele, art. 205-206 C.pen., care incriminau infracțiunile de insultă și calomnie. Prin Decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007, publicată în M. Of. nr. 104 din 12 decembrie 2007 Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi (publicată în M. Of. nr. 601 din 12 iulie 2006. Pentru analiza Deciziei nr. 62/2007 a Curții Constituționale, Dan Claudiu Dănișor, Sebastian Rădulețu, Competența Curții Constituționale. Insulta. Calomnia. Controlul normelor de abrogare, în Curierul Judiciar nr. 3/2007, p. 4-24; Elena Simina Tănăsescu, Insulta și calomnia. Dezincriminare. Demnitate

purtarea abuzivă (art. 250 alin. 1). De asemenea, Pactul internațional privind drepturile civile și politice prevede că „nimeni nu poate fi supus atingerii ilegale aduse onoarei ori reputației sale” (art. 17). În fine, Legea presei, nr. 3/1974 (în vigoare la acea dată – s.n.) prevede că este interzisă publicarea și difuzarea prin presă a materialelor care „cuprind date de natură a știrbi demnitatea, onoarea sau reputația unei persoane, prestigiul său social ori profesional ori prin care se proferează insulte, calomnii sau se aduc amenințări la adresa unei persoane” (art. 67 alin. 2 lit. j)¹³.

Cât privește *dreptul la secretul vieții particulare sau private* se arată că acesta este consacrat în Pactul internațional privind drepturile civile și politice, care dispune. „Nimeni nu va putea fi supus vreunor imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața particulară, în familie, domiciliul sau corespondența sa. Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor asemenea imixțiuni sau atingeri (art. 17). Se arată că „două aspecte ale dreptului la secretul vieții particulare – inviolabilitatea domiciliului și secretul corespondenței și al convorbirilor telefonice – sunt consacrate, ca drepturi fundamentale ale cetățenilor români, în art. 32 și 33 din Constituția din 1965”¹⁴. De asemenea, legea penală prevede și pedepsește faptele care constituie infracțiunile de: violarea de domiciliu (art. 192); violarea secretului corespondenței (art. 195) ori divulgarea secretului profesional (art. 196). În fine, Legea presei nr 3/1974 (în vigoare la acel moment) dispune că ziaristul nu are dreptul să ceară, iar cei solicitați nu au obligația să furnizeze date și informații „care se referă la aspecte intime ale vieții personale” (art. 59).

În fine, cu privire la *dreptul asupra imaginii și vocii persoanei*, profesorul Gheorghe Beleiu arăta că, deși textele legale nu consacără expres acest drept care privește persoana omului, se poate admite că cele două elemente de natură personal-nepatrimonială formează obiectul unui drept distinct. În virtutea acestui drept, spre exemplu, înregistrarea fotografică ori fonică a persoanei nu este permisă decât cu consimțământul acesteia.

3. Drepturile personalității – drepturi personale nepatrimoniale.

În general, termenul *personalitate* (pl. personalități; fr. *personnalité*, germ. *Personaliät*) trimite la „ansamblul trăsăturilor psihice ale unui individ”, la „ceea ce este propriu, caracteristic fiecărei persoane și o distinge ca individualitate”

---

umană. Protecția valorilor constituționale. Abrogare parțială. Vid legislativ. Competența Curții Constituționale. Efectele deciziilor Curții Constituționale, în Curierul Judiciar nr. 4/2007, p. 1-13; *Sebastian Rădulețu*, Libertatea de exprimare și limitele ei. Comentarii ale art. 30 din Constituția României, în Curierul Judiciar nr. 5/2007, p. 81-100.

¹³*Doru Cosma*, Dreptul de răspuns prin presă, în Revista română de drept nr. 10/1974, p. 3-9, care arată că dreptul de răspuns reprezintă un mijloc suplimentar și specific de apărare a dreptului la onoare și reputație, când aceste drepturi sunt vătămate prin folosirea abuzivă a dreptului de exprimare prin presă.

¹⁴Inviolabilitatea domiciliului era consacrată și în art. 15 din Constituția din anul 1866, în art. 13 din Constituția din anul 1923 ori în art. 14 din Constituția din anul 1938; de asemenea, secretul corespondenței era consacrat în art. 25 din Constituția din anul 1866, în art. 27 din Constituția din anul 1923 ori în art. 23 din Constituția din anul 1938.

(termenul are și alte semnificații: persoană cu aptitudini și realizări deosebite într-un anumit domeniu; conducător al unui stat, al unei națiuni sau alt grup social, care prin activitatea sa exercită o influență puternică asupra destinului acestora, asupra desfășurării evenimentelor). Pentru drept, conceptul de *drepturi ale personalității* cuprinde acele drepturi care poartă asupra anumitor aspecte sau atribute inerente ființei umane, care aparțin fiecărui individ prin însuși faptul că este om¹⁵. Personalitatea la care trimit aceste drepturi nu se reduce la noțiunea tehnică de personalitate juridică, ci are în vedere, după cum s-a spus, persoana umană în totalitatea sa, în realitatea sa biologică, psihologică și socială.

Noțiunea de drepturi ale personalității a apărut în sistemul juridic german, unde există drepturi specifice personalității, care sunt reglementate expres de lege, dar și un „drept general al personalității” consacrat de jurisprudență. Doctrina germană a consacrat la sfârșitul secolului al XIX-lea o *teorie a drepturilor personalității* pentru a remedia imposibilitatea utilizării mecanismului răspunderii civile delictuale pentru a sancționa atingerile aduse persoanei.

Codul civil german cuprinde dispoziții, cu valoare de principiu, potrivit cărora *cel care aduce atingere vieții, corpului, sănătății și libertății altuia, este ținut să repare prejudiciul cauzat* (art. 823 BGB). Pornind de aici, doctrina și jurisprudența au reținut existența unui *drept la respectul vieții, al integrității fizice și al libertății de mișcare*. Pe de altă parte, *dreptul la onoare* rezultă din dispozițiile privind răspunderea delictuală (art. 826 și 823 alin. 2 BGB), coroborate cu dispozițiile legii penale în această materie. De asemenea, *dreptul la imagine* este consacrat prin dispoziții speciale privind dreptul de creație artistică și de fotografie. În fine, pornind de la dispozițiile art. 1 și 2 din constituția federală relative la demnitatea umană și dezvoltarea personalității, Curtea federală de Justiție a consacrat un drept general al personalității.

În *dreptul francez*, exegeții Codului civil nu au pus în discuție locul persoanei umane în drept de vreme ce, tradițional, legea franceză ignora această realitate¹⁶. Odată cu primele atingeri aduse intimității individului, ca rezultat al

---

¹⁵ Ovidiu Ungurenu, *Călina Juguștru*, *Drept civil. Persoanele*, 2007, p. 39-40; Eugen Chelaru, *Drept civil. Persoanele*, 2008, p. 15-16; Marin Nicolae, *Prescripția extinctivă*, 2004, p. 413-417, care menționează că existența și numărul „așa-numitelor drepturi ale personalității” constituie obiect de controversă; autorul reamintește, pe bună dreptate, că dreptul subiectiv implică o putere determinată, definită, garantată de lege, care aparține în exclusivitate titularului dreptului – „un domeniu rezervat titularului”, pe când în cazul acestei categorii de „drepturi” sune în fața unor prerogative recunoscute în mod „egal și uniform” oricărei persoane, deoarece au ca obiect atribute și proprietăți inerente calității de ființă umană; Codul civil german nu conține un text de principiu similar art. 1382 C.civ. francez și art. 998 C.civ. român, așa încât doctrina germană a promovat aceste pretinse drepturi pentru a justifica dreptul la reparație bănească pentru daunele morale cauzate prin fapte ilicite, dar, în realitate sunt „simple interese legitime protejate prin acțiuni în justiție” (a se vedea, *idem*, p. 413, nota 1 și lucrările acolo citate); Frédéric Zenati- Castaing, *Thierry Revet*, *Manuel de droit des personnes*, PUF, Paris, 2006, p. 210-212, nr. 251-253; E. Deleury, D. Goubau, *Les droit des personnes physique*, Ed. Yvon Blais, 2002, p. 74-75.

¹⁶ Frédéric Zenati- Castaing, *Thierry Revet*, op cit., p. 210, care arată că Zachariae (*Le droit*

exceselor mijloacelor tehnice de fixare a imaginii și de comunicare, spre sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, instanțele franceze au soluționat litigiile apărute prin aplicarea principiilor de drept comun. Spre exemplu, au asigurat protecția *onoarei* sau a *vieții private* recurgând la principiile răspunderii civile delictuale, ori au utilizat noțiunea de proprietate pentru a sancționa atingerile aduse *imaginii* și folosirea numelui altuia.

În aceste condiții, în sistemul juridic francez, drepturile personalității constituie o creșcă a doctrinei și a jurisprudenței, soluțiile astfel impuse fiind treptat legiferate. Astfel, în anul 1970, un mare scandal de presă (în care s-a încercat să se folosească în scop comercial chiar fotografia președintelui Republicii, Georges Pompidou) a determinat modificarea legislației: legea din 17 iulie 1970 a recunoscut *dreptul la viață privată*, fiind modificat în acest sens art. 9 C.civ. De asemenea, Legea din 6 ianuarie 1978 cu privire la informatică (la fișiere și la libertăți) a instituit o protecție împotriva transmiterii ilegale a *informațiilor cu caracter personal*. Legea din 24 august 1993 a instituit un drept la respectarea prezumției de nevinovăție, care făcea parte din categoria drepturilor personalității (art. 9-1 C.civ)¹⁷. Legea din 29 iulie 1994 introduce în cod dispoziții privitoare la respectul corpului uman, declarat inviolabil, și prevede limite ale dreptului la integritate fizică (cap. II, titlul I, cartea I, art. 16 până la 16-13 C.civ.; în Codul sănătății publice se introduc dispoziții privind principiile generale aplicabile donației sau utilizării de elemente și produse ale corpului uman). În fine, după cum s-a subliniat, instrumentele internaționale au însoțit această mișcare de consacrare a drepturilor personalității: Declarația universală a drepturilor omului din 1948 conține dispoziții privind protecția vieții private și condamnă atingerile aduse onoarei sau reputației, iar Convenția europeană a drepturilor omului din 1950 confirmă dreptul cu privire la viața privată și de familie, la domiciliu și la corespondență.

În fine, Codul civil italian din 1942 nu conține o reglementare generală a drepturilor personalității, dar consacră diferite drepturi, precum: dreptul la integritate fizică, dreptul la imagine, dreptul la onoare¹⁸. În doctrina italiană se discută problema existenței unui drept unic la personalitate (ca în dreptul german) ori a unor drepturi ale personalității pornindu-se de la dispozițiile art. 2 al Constituției italiene (adoptată de Adunarea Constituantă la 22 decembrie 1947, a

---

civil français, 1854, trad. Massé et Vergé, § 264) prezintă atributele persoanei ca fiind bunuri înnașcute, spre deosebire de bunurile obișnuite, care sunt achiziționate. Aubry și Rau (Cours de droit civil français, II, § 162) vor relua această atribuire și vor include aici corpul uman, libertatea, onoarea și secretul corespondenței.

¹⁷Code civil, 100e édition, Dalloz, 2001, precum și bibliografia și jurisprudența la care se face trimitere în comentariul art. 9-1, p. 40-41.

¹⁸Pentru dispozițiile codului civil italian în materie, *Georgio de Nova*, Codice civile e leggi collegate, Zanichelli, Bologna, 1993, p. 137-138 – Libro primo, Delle persone e della famiglia, titolo I, Delle persone fisiche, art. 5 (actele de dispoziție asupra propriului corp), art. 8, art. 10 (dreptul la imagine). A se vedea, Marin Nicolae, op. cit., 2004, p. 417.

intrat în vigoare la 1 ianuarie 1948) care garantează drepturile inviolabile ale omului în scopul dezvoltării personalității sale¹⁹.

În *dreptul român*, după cum am arătat, doctrina include în categoria drepturilor personale nepatrimoniale și „drepturile care privesc existența și integritatea fizică și morală a persoanei”. Se admite că din această categorie fac parte drepturi precum: dreptul la viață, dreptul la sănătate, dreptul la integritate fizică, dreptul la onoare, cinste, reputație, dreptul la secretul vieții particulare sau private. Se impune să observăm că anumite drepturi incluse, de doctrina noastră, în categoria „drepturilor care privesc existența și integritatea persoanei” se regăsesc în ceea ce doctrina străină a numit „drepturile personalității”. De altfel, în doctrina noastră de drept civil a fost preluată recent ideea *drepturilor personalității* și s-a subliniat că natura juridică a acestor drepturi inerente ființei umane este aceea de drepturi personale nepatrimoniale²⁰.

Conceptia clasică a dreptului civil român, așa cum rezultă și din prevederile Codului civil român, privește omul, așa cum spuneam, ca „titular de drepturi și obligații civile”, ca abstracțiune juridică, fără a avea în vedere existența sa biologică. Jurisprudența noastră a utilizat principiile răspunderii civile delictuale pentru a proteja *onoarea, integritatea fizică sau imaginea* persoanei, menționând constant că dispozițiile art. 998-999 C.civ. obligă în egală măsură la repararea prejudiciului *material și moral*²¹. Spre exemplu, Curtea de Apel București decide la 26 februarie 1885 că „*acel ce smâgălește portretele ctitorilor din o biserică e responsabil de daune atât pentru restabilirea acelor portrete cât și pentru dauna morală suferită de ctitorul al cărui portret a fost smâgălit*”²². De asemenea,

---

¹⁹Constituția Republicii Italiene, Ed. All Beck, București, 1998, Constituțiile statelor lumii, traducere Alexandrina Popescu, p. 17, art. 2 – „Republica recunoaște și garantează drepturile inviolabile ale omului, atât ca individ cât și în formațiunile sociale în care se manifestă personalitatea sa, și cere de la acesta îndeplinirea datoriilor imprescriptibile de solidaritate politică, economică și socială”.

²⁰*Eugen Chelaru*, *Drept civil. Persoanele*, 2007, p. 15 (în prima ediție a cursului, *Drept civil. Persoanele*, Ed. All Beck, București, 2003, nu sunt analizate drepturile personalității); *Ovidiu Ungureanu, Călina Jugastru*, *Drept civil. Persoanele*, 2007, p. 39-40; *Ovidiu Ungureanu*, *Manual de drept civil. Partea generală*, ediția a IV-a, Ed. All Beck, București, 1999, p. 53-54, autorul include în categoria drepturilor nepatrimoniale sau extrapatrimoniale și „drepturile strâns legate de persoana omului”; de asemenea arată că „sub denumirea de drepturile personalității se desemnează acele drepturi care sunt specifice numai calității de persoană umană, care aparțin deci oricărui individ prin însuși faptul că el este om”; *M. Nicolae*, op. cit., 2004, p. 420,

²¹*Dimitrie Alexandresco*, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român*, tomul V, Iași, Tipografia Națională, 1900, p. 449-469; pentru admiterea reparării bănești a daunelor morale în perioada 1865-1952, Gheorghe Vintilă, *Daunele morale. Studiu de doctrină și jurisprudență*, ediția a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2006, p. 56-59. Prin Decizia de îndrumare a Plenului fostului Tribunal Suprem nr. VII din 29 decembrie 1952 s-a decis că „*nu se pot acorda despăgubiri (reparații materiale) pentru prejudicii de ordin moral*”, așa încât doctrina și jurisprudența au susținut în perioada 1952-1990, teza inadmisibilității reparării bănești a daunelor morale.

²²*Constantin Hamangiu*, *Codul civil adnotat*, vol. II, Ed. All Beck, 1999, p. 495, nr. 33

Tribunalul Ilfov decide la 2 decembrie 1889, cu valoare de principiu, că „legiuitorul voind să apere toate drepturile și bunurile unei persoane, a prevăzut în art. 998 și 999 C.civ., în termeni generali și care nu fac nicio distincțiune, că orice daună trebuie a fi reparată, prin urmare atât cea materială cât și cea morală. Și, deși de multe ori este aproape imposibil de a se repara și a evalua în bani prejudiciul moral, însă nu este mai puțin adevărat că orice condamnățiune, fie chiar pecuniară, implică o reprobățiune morală a faptului prejudiciabil; și apoi, din faptul că nu se poate evalua în bani o pagubă morală și prin urmare a se acorda o reparațiune exactă, nu se poate deduce că nu se poate acorda niciuna, ci din contra judecătorii sunt suverani apreciatori, proporționând-o cu gravitatea prejudiciului moral”. S-a decis, de asemenea, că „tatăl și soțul atinși, nu numai prin pierderea materială a unei fiice și a soției, dar și de prejudiciul moral sub raportul afecțiunii” sunt îndreptățiți a pretinde daune.

Există o jurisprudență constantă de acceptare a reparării prejudiciului moral cauzat în materie de promisiuni de căsătorie încălcate. Astfel, s-a decis că „faptul pentru o femeie nemăritată de a întreține relațiuni cu un bărbat, având de consecință nimicirea cinstei sale, obligă pe bărbatul care a înșelat-o folosind manopere frauduloase de a repara prejudiciu” (Tribunalul Ilfov 1902; Tribunalul Botoșani 1905). S-a considerat că „faptul că prin ademeniri mincinoase un bărbat abuzează de inexperiența unei fete provocând-o să-și uite de datoriile sale și să-și piardă cinstea, constituie o culpă din partea bărbatului care cauzează astfel în sensul art. 998 C.civ. un prejudiciu atât material cât și moral pe care este dator a-l repara (Curtea de Apel București, septembrie 1910). S-a arătat că „logodna nu constituie o convenție, prin urmare desfacerea ei nu poate da loc la daune contractuale; însă când se constată în fapt că s-au întrebuițat manopere viclene ca să ducă la desfacerea logodnei sau ea s-a produs în așa condiții că elementul de culpă este evident în sarcina celui care a decis ruptura logodnei, acesta poate fi obligat să repare daunele morale sau materiale ce le- pricinuit”.

De asemenea, s-a decis că „*infirmitățile fizice produc și adevărate leziuni de ordine morală, care pentru a fi de un caracter mai puțin material, nu sunt mai puși reale*. Principiul fundamental al justiției este de a repara orice leziune fiindcă numai astfel se poate ajunge la acel echilibru de interese, care este conduiția primară a unei vieți sociale, principiu formulat de lege în art. 998 și urm. c.civ.” (Tribunalul Putna 1914). În fine, s-a decis că „art. 998 c.civ. român și cel corespunzător din codul francez, nu face nicio distincțiune între daunele materiale

---

(pentru jurisprudența menționată în continuare, *idem*, p. 496-512); cazul este amintit și de D. Alexandresco (*loc. cit.*): „Em. Protopopescu-Pake, restaurând biserica din Urlați, găsisse cu cale de a-și zugrăvi în acea biserică portretul lui și acel al soției sale. Aceste portrete fiind însă desființate mai în urmă după porunca unui ctitor al aceleiași biserici, o acțiune în daune este introdusă în contra acestuia din urmă, și curtea decide că ctitorul unei biserici fiind, după datele țării în drept de a-și zugrăvi portretul său în biserica la a cărei restaurare contribuise, faptul unui alt ctitor de a șterge și desființa portretul zugrăvit cu consimțământul cel puțin tacit al enoriașilor, atrage responsabilitatea de a repara cu cheltuiala sa portretul șters pe nedrept și de a repara dauna morală cauzată prin acest fapt”. – s.n. S.C.

și cele morale, încât orice prejudiciu, fie el material sau moral, trebuie reparat. Daunele acordate în acest caz nu sunt echivalent al onoarei ultragiutate ci o reparație a prejudiciului moral suferit” (Tribunalul Ilfov 5 noiembrie 1920).

Decretul nr. 31 din 30 ianuarie 1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, cuprinde în Capitolul III, intitulat „Ocrotirea drepturilor persoanele nepatrimoniale”, dispoziții privind atingerile aduse *dreptului la onoare și dreptului la reputație* (art. 54 – 56). Se prevede că „drepturile personale nepatrimoniale sunt ocrotite și după moarte, în măsura stabilită de lege și de regulile de conviețuire socială”²³.

De asemenea, Legea nr. 3 din 6 iulie 1978 privind asigurarea sănătății populației, în Capitolul 5 – „Asistența medicală a populației”, Secțiunea 2 – „Terapia cu sânge, plasma și derivate de sînge. Prelevarea și transplantarea de țesuturi și organe umane”, art. 129- 137, cuprinde dispoziții care interesează domeniul analizat. Astfel, art. 129 prevede că donarea de sînge uman pentru scopuri terapeutice, prepararea plasmei și a derivatelor de sînge uman, precum și conservarea acestora, se fac în unități sanitare specializate. Pe de altă parte, recoltarea de sînge uman de la donatori, imunizările active la donatori în vederea obținerii de seruri imune, plasmaforeza de producție, terapia cu sînge, plasmă și derivate de sînge, se efectuează numai de medici sau, sub controlul acestora, de alt personal sanitar. Or, art. 130 prevedea că cetățenii români, de la vârsta de 14 ani, sunt obligați să se supună determinării grupei sanguine, ce se execută numai de medici autorizați, iar „grupa sanguină se înscrie, în mod obligatoriu, în buletinul de identitate și în livretul militar”. În fine, legea cuprindea dispoziții privind prelevarea și transplantarea de țesuturi și organe umane, dispoziții care vor fi menționate în cele ce urmează.

4. Caracterile juridice ale drepturilor personalității. Drepturile personalității fac parte, așadar, din categoria mai mare a *drepturilor personale nepatrimoniale*, regăsindu-se în subcategoria denumită de doctrina noastră a *drepturilor care privesc existența și integritatea persoanei*. În consecință, vor avea, cu anumite particularități, trăsăturile juridice ce caracterizează, în general, drepturile personale nepatrimoniale²⁴.

Argumentul de text care justifică această calificare este dat de art. 54 din Decretul nr. 31/1954, care prevede: (1) „Persoana care a suferit o atingere în dreptul său la nume ori la pseudonim, la denumire, *la onoare, la reputație*, în dreptul personal nepatrimonial de autor al unei opere științifice, artistice ori

---

²³Pentru analiza acestor dispoziții legale, a se vedea și Gheorghe Vintilă, op. cit., p. 61-62.

²⁴Pentru caracterile juridice ale drepturilor personale nepatrimoniale, C. Stătescu, *Drept civil*, 1970, p. 99; Gh. Beleiu, *Drept civil. Persoanele*, 1982, p. 197-198; idem, *Drept civil român*, 2001, p. 380; Y. Eminescu, în *Persoana fizică în dreptul RPR*, 1963, p. 425-430; I. Dogaru, *Drept civil român*, 2000, p. 431; E. Chelaru, *Drept civil. Persoanele*, 2003, p. 10-11; E. Chelaru, A. Tabacu, *Curs de drept civil. Partea generală*, Ed. Universității din Pitești, 2000, p. 46; E. Lupan, op. cit., 1999, p. 125-126.

literare, de inventator sau în orice alt drept personal nepatrimonial va putea cere instanței judecătorești încetarea săvârșirii faptei care aduce atingere drepturilor mai sus arătate” (s.n. S.C.).

În aceste condiții, caracterele juridice ale drepturilor personalității, comune tuturor drepturilor personale nepatrimoniale, sunt, mai întâi, drepturi *absolute*, opozabile *erga omnes*, așa încât au ca obligație civilă corespunzătoare acea obligație generală și negativă de a nu li se aduce atingere (*non-facere*), obligație ce revine tuturor celorlalte subiecte de drept. Pe de altă parte, fiind inseparabil legate de persoana căreia aparțin, aceste drepturi sunt *intransmisibile* și, în consecință, nu pot forma obiectul unei transmisiuni juridice. De asemenea, imprescriptibilitatea calității de subiect de drept a persoanei fizice determină ca drepturile personale nepatrimoniale care însoțesc indisolubil această calitate să fie *imprescriptibile extinctiv și achizitiv*²⁵. Pe de altă parte, sunt drepturi insesizabile, cu toate consecințele juridice care decurg de aici și, de asemenea, sunt drepturi subiective strâns legate de persoana titularului, adică au un caracter strict personal și, în consecință, nu sunt susceptibile de a fi exercitate prin reprezentare. În fine, *universalitatea* caracterizează drepturile nepatrimoniale și, în consecință, și drepturile personalității, în sensul că ele aparțin tuturor persoanelor.

Aceste trăsături au valoare de principii, iar unele dintre ele pot avea și excepții, în prezent existând tendința *patrimonializării* anumitor drepturi ale personalității. Astfel, se admite valabilitatea convețiilor cu titlu oneros prin care se permite publicarea unor relatări referitoare la viața privată a unei persoane ori folosirea imaginii sau vocii în scopuri comerciale.

Reglementarea drepturilor personalității este cuprinsă, în prezent, în mai multe acte normative (asupra unora vom insista în cele ce urmează), precum: Constituție, Decretul 31/1954; Codul familie; Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, titlul VI – Efectuarea prelevării și transplantului de organe, țesuturi și celule de origine umană în scop terapeutic; Legea nr. 46/2003 a drepturilor pacientului (publicată în M.Of. nr. 51 din 29 ianuarie 2003). Există reglementări care interesează acest domeniu și în izvoare internaționale ale dreptului civil, precum: Convenția privind drepturile copilului, ratificată de România prin Legea nr. 18/1990 (republicată în M. Of. nr. 314 din 13 iunie 2001); Pactul internațional privind drepturile civile și politice ale omului, ratificat de România prin decretul nr. 212/1974; Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de România prin Legea nr. 30/1994 (publicată în M. Of. nr. 135 din 31 martie 1994); Convenția europeană privind drepturile omului și biomedicina, semnată la Oviedo la 4 aprilie 1997 și ratificată de România prin Legea nr. 17/2001 (publicată în m.Of. nr. 103 din 28 februarie 2001).

---

²⁵A se vedea, G. Boroș, *Drept civil*, 2002, p. 313; C. Stătescu, *Drept civil*, 1970, p. 101-103; Tribunalul Suprem, Colegiul civil, decizia nr. 1571 din 18 iulie 1955, în Culegere de decizii ale Tribunalului Suprem pe anul 1955, vol. I, Ed. științifică, București, 1956, p. 29; pentru principiul imprescriptibilității dreptului la acțiune privind drepturile personalității, M. Nicolae, *Prescripția extinctivă*, 2004, p. 420-422

În aceste condiții, având în vedere caracterele juridice amintite, mijloacelor juridice (civile, penale, administrative) prin care pot fi apărate drepturile personalității vor avea anumite particularități. Decretul nr. 31/1954 cuprinde dispoziții de principiu în această materie în capitolul III – „Ocrotirea drepturilor nepatrimoniale”, art. 54-56. Dacă în virtutea art. 54 alin 1 titularul unui astfel de drept „poate cere instanței judecătorești *încetarea săvârșirii faptei* care aduce atingere” dreptului său, art. 54 alin. 2 stabilește: „Totodată, cel care a suferit o asemenea atingere va putea cere ca instanța judecătorească să oblige pe autorul faptei săvârșite fără drept, *să publice*, pe socoteala acestuia, în condițiile stabilite de instanță, *hotărârea pronunțată ori să îndeplinească alte fapte destinate să restabilească dreptul atins*”- s.n. În continuarea acestor dispoziții și pentru a le spori eficiența, art. 55 prevede că dacă autorul faptei *nu îndeplinește* „în termenul stabilit de hotărâre, faptele destinate să restabilească dreptul atins, instanța judecătorească va putea să-l oblige la plata, în folosul statului, a unei *amenzi pe fiecare zi de întârziere*”, calculată de la expirarea termenului stabilit. Prin aceste *amenzi cominatorii* legea instituie aici un mijloc eficient de constrângere a autorului faptei la executarea măsurilor reparatorii dispuse prin hotărâre, prin presiunea permanentă pe care o exercită asupra sa la plata unei sume de bani pe zi de întârziere²⁶.

Din interpretarea dispozițiilor legale menționate putem reține că, la cererea celui interesat, pe cale judecătorească, pentru ocrotirea drepturilor nepatrimoniale, în general, și a drepturilor personalității, în special, se pot lua următoarele măsuri: a) *încetarea săvârșirii faptei* prin care se aduce atingere dreptului subiectiv civil nepatrimonial; b) îndeplinirea de către autorul faptei a unor *măsuri necesare restabilirii* dreptului atins, cu mențiunea că instanța poate stabili plata unor *amenzi cominatorii*. În doctrină s-a observat că, deși folosește o terminologie proprie, Decretul nr. 31/1954 prevede, în realitate, condițiile *clasice* ale răspunderii civile delictuale²⁷: *fapta ilicită* și *culpa autorului* („fapta săvârșită fără drept”); *prejudiciul* (decretul vorbește de persoana care „a suferit o atingere” în drepturile sale nepatrimoniale); *raportul de cauzalitate* (care rezultă din art. 54 alin. 1 ce prevede că măsurile de ocrotire nu se aplică decât celui care a cauzat atingerea dreptului și numai dacă se constată că atingerea a fost *urmarea neîndoielnică* a faptei ilicite). Este important, de asemenea, că se admite, de principiu, că încălcarea unui drept al personalității poate îndreptăți pe titular la despăgubiri patrimoniale.

5. Clasificarea drepturilor personalității. Cu privire la clasificarea drepturilor personalității, în literatura de specialitate, străină și română, s-a subliniat dificultatea grupării acestora în funcție de anumite criterii. De altfel, nu există un acord deplin cu privire la „*lista drepturilor*” care fac parte din categoria drepturilor personalității, însă se admite de majoritatea autorilor că au această natură dreptul la integritatea corporală, dreptul la onoare, dreptul la imagine,

²⁶ Daniel Ghiță, Executarea în natură a obligațiilor, Ed. Universitaria, Craiova, 2005, p. 163-164.

²⁷ Gheorghe Vintilă, Daunele morale. Studiu de doctrină și jurisprudență, 2006, p. 62-63

dreptul la propria voce, dreptul la respectarea vieții private, dreptul la replică, dreptul la nume.

Lista acestor drepturi, se pare, rămâne deschisă, iar clarificarea existenței și conținutului unora dintre ele va fi dificilă („evenimentele sunt în curs!”, atât în doctrina noastră cât și în cea străină). În aceste condiții și având în vedere că ne interesează „dreptul la viață și la integritatea fizică” și „protecția juridică a corpului uman”, vom prezenta anumite clasificări realizate în doctrină²⁸, fără a insista aici asupra controverselor ivite. Astfel, o primă clasificare distinge între două categorii de drepturi ale personalității: a) drepturile care privesc aspectul fizic al persoanei, care cuprind dreptul persoanei asupra corpului său și dreptul persoanei la respectarea corpului său; b) drepturile privind aspectul moral al persoanei, care cuprind: dreptul la imagine și la respectarea vieții private; dreptul la respectarea prezumției de nevinovăție; dreptul la inviolabilitatea domiciliului; dreptul la secretul corespondenței; dreptul la onoare; dreptul autorului asupra operei sale.

O altă clasificare distinge între trei categorii de asemenea drepturi: a) drepturi privind integritatea fizică – corpul uman și viața umană; b) drepturi privind integritatea morală – demnitate, conștiință, onoare, prezumția de nevinovăție, afecțiune; c) drepturi privind viața privată – protecția vieții private, imaginea și vocea. În fine, se consideră că după conținutul lor juridic, aceste drepturi pot fi grupate astfel: a) dreptul la nume – care individualizează persoana în raporturile civile; b) dreptul la respectarea vieții, a integrității și a sănătății; c) dreptul la respectul vieții private: dreptul la viață intimă; dreptul la secretul corespondenței; dreptul la propria imagine; dreptul la inviolabilitatea domiciliului; dreptul la viață familială; dreptul la viață profesională; dreptul la secretul veniturilor proprii și a impozitelor plătite; d) dreptul la respectarea onoarei și reputației.

---

²⁸Marin Nicolae, op. cit., 2004, p. 418-419; Ovidiu Ungureanu, *Călina Jugastru*, op. cit., 2007, p. 42-44, care consideră că sunt mai semnificative: dreptul la propria imagine, dreptul la onoare, dreptul la propria voce, dreptul la demnitate și dreptul la respectarea vieții private; Eugen Chelaru, op. cit., 2008, p. 15-16; Ph. Malinvaud, *Introduction à l'étude du droit*, Litec, Paris, 1998, p. 143; François Terré, Dominique Fenouillet, *Droit civil. Les personnes. La famille. Les incapacités*, 6-e édition, Dalloz, Paris, 1996, p. 41-49; G. Cornu, *Droit civil. Introduction. Les personnes. Les biens*, 8-e édition, Montchrestien, Paris, 1997, p. 184-185; Ch. Larroumet, *Introduction à l'étude du droit privé*, tome I, Economica, 2004, p. 270-271; pentru o teorie generală a drepturilor personalității, Frédéric Zenati- Castaing, Thierry Revet, op. cit., p. 209-228.